

Jednou ze skupin klientů přicházejících s prosbou o radu, jsou domácnosti s nízkým příjmem. Hovoříme především o nezaměstnaných, lidech v důchodovém věku či ženách na mateřské dovolené. Tito klienti pobírají životní či existenční minimum a ve většině případů nemají zabavitelný příjem či majetek.

Jak postupovat a řešit dluhovou problematiku v této domácnosti?

1) Sestavíme plán hospodaření domácnosti

Především zaznamenejme příjmy klienta. Přezkoumáme, zda není možné navýšit příjem a zda nemá nárok na podporu ze strany státu. Informace o jednotlivých možnostech pomoci najdete na stránkách www.mpsv.cz.

K vytvoření rozpočtu je zapotřebí trochu času a přemýšlení. Často k tomuto účelu postačí tužka, papír a kalkulačka, někdy lze použít dostupných počítačových programů. Dobře sestavený rozpočet vám pomůže získat i přehled nad vašimi výdaji.

2) Sestavíme plán věřitelů

Zaznamenejme všechny věřitele a všechny dluhy, které domácnost má. Plán věřitelů musí obsahovat počet věřitelů, názvy věřitelů, aktuální dlužnou částku, výši měsíčních splátek, a fázi, ve které se pohledávky (dluhy) nacházejí. Pohledávky mohou být ve fázi hrazení, u vymahačských firem, v soudním či mimosoudním řešení, či již exekučně vymáhány.

Pokud sestavujeme plán věřitelů, je potřeba znát veškeré pohledávky. Bohužel neexistuje databáze, která by obsahovala kompletní dluhovou historii jednotlivých domácností. Pokud chybí dokumentace od věřitelů, pak je nutné využít veřejně přístupné zdroje, především pak registry dlužníků.

Informace lze získat i v Centrální evidenci exekucí (CEE), kterou provozuje Česká exekutorská komora. (www.ceecz.cz). Další informace o pohledávkách lze získat u okresního soudu v místě trvalého bydliště dlužníka. Existují i nejrůznější registry poskytovatelů úvěru:

CRÚ - centrální registr úvěrů provozovaný Českou národní bankou

BRKI - bankovní registr klientských informací

NRKI - nebankovní registr klientských informací

SOLUS - negativní registr klientských informací

BPX.cz - internetová databáze dlužníků a neplatičů

3) Jaká je příčina nemajetnosti?

Důležité je položit i otázku, proč se domácnost dostala do nemajetnosti a jak dlouho tato situace trvá. Pokud se jedná o ztrátu příjmu z důvodu smrti, dlouhodobé pracovní neschopnosti či ztráty zaměstnání, je nutné prozkoumat, zda domácnost nesplnila podmínky pro uplatnění pojištění. Tyto tři výše uvedené případy jsou obvykle pojištěny, a pokud tyto události nastanou, pak hradí měsíční splátky pojišťovna.

Některé smlouvy automaticky obsahují ujednání o pojištění úvěru. Je nutné nahlédnout do smluv, zda nejsou pojištěny. Dlužníci o tomto ujednání ve smlouvě často nevědí.

Věřitel má vědět o situaci dlužníka

Nutným krokem je vyrozumět všechny věřitele o situaci, do které se jejich dlužník dostal. Důležité je stanovit si priority a myslet na zajištění úhrady bydlení a s tím spojených nákladů. Stejně důležité je hrazení pohledávek na výživném, což je přednostní pohledávka. Pokud je domácnost schopna hradit alespoň malé částky na zbylé pohledávky, pak tyto dělíme poměrnou částí mezi všechny věřitele.

Věřitel je povinen ze zákona přijmout jakoukoli platbu od dlužníka. Tedy i splátku ve výši 50 Kč.

1) Domácnost je schopna malé částky splácet

Záleží velmi na tom, zda domácnost je ze svých příjmů schopna hradit alespoň část splátek či nikoli. Dopisy s přísliby splátkových kalendářů zasíláme všem věřitelům a informujeme je především o příčině problému (ztráta zaměstnání), momentální situaci (příjem ve výši životního minima), návrh řešení (snížení či odklad splátek), příslib do budoucna

(jakmile se situace zlepší, začne automaticky hradit splátky).

Pokud navrhne určitou výši splátek, je nezbytné tyto částky pravidelně zasílat na účet věřitele a to i přes jeho odmítavý či negativní postoj. Pravidelnými platbami v rámci finančních možností, lze předejít exekučnímu řízení.

2) Domácnost není schopna splácet ani malé částky

Pokud nemá domácnost žádné prostředky na hrazení svých pohledávek, musí rovněž o této záležitosti informovat všechny věřitele. Pro nemajetnou domácnost existují dvě zákonné možnosti ochrany a to, odklad exekuce a zastavení exekuce pro nemajetnost. Přesto, že dojde k zastavení či odkladu exekuce, dluhy stále zůstávají a hrazení se dlužník nevyhne. Lze však takto chránit dlužníka a jeho rodinu před negativními důsledky předlužení.

Odklad exekuce

Odložit provedení výkonu rozhodnutí lze, jestliže se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. Návrh na odklad exekuce se podává u pověřeného exekutora. Nevyhoví-li exekutor návrhu na odklad exekuce do 7 dnů, postoupí jej společně s exekučním spisem k rozhodnutí exekučnímu soudu, který o něm rozhodne bez zbytečného odkladu, nejpozději do 15 dnů. Do vydání rozhodnutí o návrhu na odklad exekuce exekutor nečiní žádné úkony směřující k provedení exekuce. Po uplynutí doby odkladu exekutor i bez návrhu pokračuje v provádění exekuce.

Zastavení exekuce pro nemajetnost

Exekuci lze zastavit pro tzv. nemajetnost dlužníka. O tomto ujednání hovoří občanský soudní řád v § 268, odst. e), který říká, že průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů. Návrh na zastavení exekuce může povinný podat do 15 dnů ode

dne, kdy se dozvěděl o důvodu zastavení exekuce. Návrh na zastavení exekuce se podává u exekutora. Podá-li účastník návrh na zastavení exekuce, exekutor do 15 dnů od doručení návrhu vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí. Jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhověl návrhu na zastavení exekuce. Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu.

O odkladu i zastavení exekuce rozhodne exekutor i bez návrhu, souhlasí-li se zastavením oprávněný. Lze tedy přímo požádat věřitele aby souhlasil s těmito úkony.

Pokud dojde k zastavení či odkladu exekuce, pak o tomto kroku informuje všechny ostatní věřitelé, ti obvykle rovněž zastaví své vymáhání.

Ochrana dlužníka a jeho rodiny

K práci s nemajetným klientem patří i ochrana dlužníka a jeho rodiny, a to především před negativními důsledky exekučního řízení.

Srážky ze mzdy a jiných příjmů – je základním nástrojem exekučního procesu a podle pravidla priority má být jako první přistoupeno právě k exekuci příjmů, teprve poté mohou následovat další způsoby výkonu rozhodnutí. Hlavním bodem je ohlídat, aby nebyla dlužníkovi zabavována částka nad rámec nezabavitelného minima.

Exekuce příkazání pohledávky z účtu – konto dlužníka je zablokováno, teprve poté je dlužník informován. Je nezbytné změnit zamezit tomu, aby příjmy přicházely na zablokovaný účet. Vhodné jsou platby v hotovosti či poštovní složenkou. Dlužník má právo vyzvednout si z účtu dvojnásobek životního minima. V případě, že příjmy nemohou probíhat jinou formou než převodem na účet, může povinný podat návrh na uspokojení jinou formou. Tento návrh se podává k rukám exekutora. O tuto variantu může rovněž povinný požádat oprávněného. Pokud ten s tím bude souhlasit,

exekutor je povinen uspokojit výkon rozhodnutí jiným způsobem.

Exekuce majetku - Pokud dojde k zabavení majetku samotného dlužníka, může pouze žádat exekutora, aby některé věci byly ponechány, protože je nezbytně nutně potřebuje ke každodennímu užívání. Praxe často vypadá tak, že exekutor pouze zajistí věci v domácnosti a nabídne dlužníkovi splátkový kalendář. Velmi často však dochází k zabavení majetku někoho jiného než dlužníka. Exekutor může vstoupit tam, kde má dlužník trvalé bydliště, kde se fakticky zdržuje, kam přichází dlužníkovi doporučená pošta. Majitel věci má tyto možnosti jak se brání:

- Majitel věci může podat návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. Návrh lze podat do 30 dnů ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o soupisu věci, a to u exekutora, který věc pojal do soupisu.
- Majitel věci může kontaktovat oprávněného, tedy toho, v čí prospěch je exekuce vedena, aby on sám vyloučil dané věci z exekučního řízení.
- Pokud nedojde k dohodě s oprávněným a ani exekutor nevyškrtne věc ze soupisu, má majitel věci právo podat tzv. vylučovací žalobu. Ta se podává u exekučního soudu do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým byl jen zčásti podanému návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu nevyhověl.

Při práci s nemajetnými klienty nelze rychle vyřešit jeho dluhovou situaci. Často je jedinou možností učinit kroky, jak chránit dlužníka a jeho rodinu.

Sdružení SPES

Poradna pro dlužníky
Dolní náměstí 27/38
779 00 Olomouc
777 723 598
www.pomocsdluhy.cz

Nemajetný klient

Pár tipů pro klienty, kteří mají jen minimální příjem. Lidé, kteří pobírají podporu v nezaměstnanosti, dávky hmotné nouze, dávky státní sociální podpory, důchodci a ženy na mateřské dovolené.

„Projekt je realizován s finanční podporou Úřadu vlády ČR“.